

Maakunnallinen vanhusneuvostojen kokous

Aika: Keskiviikko 10.1.2018 klo 13-15:20.
Paikka: Kunnantalon valtuustosali, Simpele, Rautjärvi
Läsnäolijat: Riitta Vehkamaa,pj, Rautjärvi
Pipsa Vuorela, siht., Rautjärvi
Mirja Kuru, Rautjärvi
Liisa Räsänen, Rautjärvi
Paula Kivi, Rautjärvi
Timo Näränen, Rautjärvi
Tuula Kukkonen, Rautjärvi
Anna-Liisa Heinänen, Ruokolahti
Pirkko Behm, Ruokolahti
Marketta Paajanen, Ruokolahti
Liisa Kilpi, Savitaipale
Sirkku Sarlomo, Imatra
Jerena Juutilainen, Imatra
Timo Saarinen, Imatra
Antero Vesikko, Imatra
Arto Pulkkinen, Imatra
Anita Sairanen, Imatra
Pirkko Molquentin, Imatra
Hanna Bohm, Taipalsaari
Lassi Valkeapää, Parikkala
Sari Myllys, Parikkala
Mirja Sikiö, Parikkala
Olavi Laukkanen, Parikkala
Matti Sokkanen, Parikkala
Pirkko Valkeapää, Parikkala
Paula Ahokas, Parikkala
Harri Aartelo, Lappeenranta
Paula Roilas, Lappeenranta
Erkki Pulli, Lappeenranta
Hely Kantanen, Lappeenranta
Pia Haakana, Lappeenranta
Tuula Konttinen, Lemi
Eila Olkkonen, Lemi
Paavo Kouvo, Lemi
Aija Tuomala, EK-liitto
Merja Tepponen, EKSOTE

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden tarkastus

Rautjärven kunnanjohtaja Harri Anttila lausui tervetuliaissanat, jonka jälkeen puheenjohtaja Riitta Vehkamaa toivotti puolestaan osallistujat tervetulleiksi kokoukseen. Läsnäolijat tarkastettiin hyvinvointisihteerin Pipsa Vuorelan suorittamalla nimenhuudolla. Paikalla oli 34

vanhusneuvostojen edustajaa ja 2 kutsuvierasta.

2. Maakunta- ja soteuudistus

Etelä-Karjalan liiton muutosjohtaja Aija Tuimala kertoi, mistä maakuntauudistuksessa on kyse ja mitä se tulee käytännössä tarkoittamaan. Muistion liitteenä on Tuimalan diaesitys. Lisätietoa uudistuksesta saa myös näistä linkeistä: <http://alueuudistus.fi/mika-on-maakuntauudistus> & <http://www.ekarjala.fi/maakuntauudistus/>. Maakuntauudistustakin enemmän kommentteja ja keskustelua herätti siihen kuuluva sosiaali- ja terveystalouden uudistus valinnanvapauslakeineen. Eksoten kehitysjohtaja ja I&O kärkihankkeen muutosagentti Merja Tepponen vastaili sosiaali- ja terveystaloutta koskeviin kysymyksiin.

Ei ole luvassa maakuntaveroa, vaan raha siirtyy kuntien valtionosuuksista ja verotuloista. Maakuntavaltuustoon, joka tulee päättämään maakunnan rahankäytöstä, tulee kuulumaan 59 valtuutettua. Valtuutettujen määrässä ei ole kuntakiintiöitä. Maakunnallisissa neuvostoissa ja muissa foorumeissa kuitenkin on kiintiöt, esim. maakunnalliseen vanhusneuvostoon tulee nimetty tietty määrä jäseniä kunnittain.

Henkilökohtainen budjetti

- Eksoten kehitysjohtaja ja muutosagentti Merja Tepponen kertoi, että Eksotelle on myönnetty rahoitus henkilökohtainen budjetti –mallin kokeiluun. Mallissa asiakkaan palvelutarve arvioidaan moniammatillisesti ja hänelle tehdään asiakassuunnitelma. Asiakkaalle kartoitetaan palveluiden mahdolliset kustannukset, jonka jälkeen asiakas saa itse valita, mitkä palvelut hän valitsee ja miltä palveluntarjoajalta. Mallia on jo käytetty vammaispalveluissa joillakin asiakkailta. Kehittämisessä hyödynnetään aiemman hyvinvointikumppanuus- hankkeen tietoja ja yhteistyökumppaneita. Kokeilun aikana rakennetaan myös sähköistä asiointia. Kun kokeilurahoituksella on tehty ensimmäinen vaihe ja mallia on kehitetty pidemmälle, haetaan lisää rahoitusta henkilökohtaisen budjetin pilotointiin.

Henkilökohtainen budjetti ja palvelutarpeen arviointi herättivät paljon keskustelua ja kysymyksiä. Lähtökohtana henkilökohtaisen budjetin kehittämistyölle on ihmisten erilaisuus. Ihmiset ovat kaikki yksilöitä, eikä jokaiselle sovi sama palvelupolku eivätkä kaikki halua samoja palveluita. Henkilökohtainen budjetti ei tule olemaan pakollinen. Mikäli asiakas haluaa kaikki palvelut julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon sisältä, tällöin budjettia ei tarvita.

Henkilökohtaista budjettia voidaan käyttää vanhus- ja vammaispalveluissa. Maakunta on sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä vastaava ja hyväksyy kriteerit palveluntuottajille. Paljon palvelua käyttävälle asiakkaille tehdään palvelutarpeen

arvio, jonka perusteella asiakkaan palvelutarve, tehdään asiakassuunnitelma ja määritellään budjetin suuruus palvelukokonaisuudelle. Asiakas voi itse valita palveluntuottajan hyväksytyistä tuottajista ja hän voi käyttää henkilökohtaisen budjetinsa haluamallaan tavalla. Oletettavasti tulee kuitenkin olemaan jonkinlainen mekanismi, jolla pidetään huoli, ettei koko vuoden budjettia voi esim. käyttää kuukaudessa. Henkilökohtaisen budjetin summa kertyy esim. kuukausittain. Valittavana olevat palvelut ovat maakunnan hyväksymiä yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajia. Asiakassuunnitelmaan voi sisältyä julkisen liikelaitoksen palveluja, jotka eivät sisälly henkilökohtaiseen budjettiin.

Keskusteltiin siitä, kenelle palvelutarpeen arviointi tehdään ja kuka sen tekee. Jatkossakin sairaanhoitaja tai lääkäri tekee tarvittaessa vastaanotollaan hoidontarpeen arviointia. Mikäli asiakkaalla on monialaisia ja moniammatillisia tarpeita, tehdään laajempi palvelutarpeen arviointi, jonka asiakas voi myös itse pyytää. Arviointia tulisi tehdä säännöllisesti, esimerkiksi puolen vuoden välein, sopivaa aikaväliä tutkitaan pilotoinnin aikana.

Valinnanvapaus herätti kysymyksiä liittyen tarjolla oleviin palveluihin. Mitä hyötyä on valinnanvapaudesta tai henkilökohtaisesta budjetista, jos vaihtoehtoisia palveluntuottajia ei ole pienessä kunnassa? Jos valitsee palvelun kauempaa, kuka maksaa kyydin? Monet asiat ovat Tuimalan ja Tepposen mukaan vielä epäselviä, kuten Kellan mahdollinen rooli kyytien suhteen. Yleensä korvataan matka lähimpään toimipisteeseen. Joka tapauksessa esim. asiakasmaksulaki on tällä erää sama kuin ennen. Tepposen mukaan valinnanvapaudella tavoitellaan myös sitä, että yrityksiä ja toimijoita löytyisi enemmän eri puolille maakuntaa.

Asiakasmaksun osuus lääkärikäynneistä ja muista palveluista tulee olemaan maakunnallisesti sama kaikilla. Maakunta maksaa tietyn vuosimaksun palveluntuottajalle. Asiakas voi vaihtaa sovitun ajan (esim. 1 vuosi) jälkeen palveluntarjoajaa. Se taho, jonka asiakas valitsee palveluntarjoajaksi, saa asiakkaasta vuosimaksun. Maakunta tekee maksuihin liittyen sopimuksen palveluntarjoajien kanssa. Valtakunnallisesti haasteena onkin löytää sellainen hinta, jolla palveluntuottajan on kannattavaa tuottaa palvelua ja mallin, joka ei johda osaoptimointiin.

Muita teemoja

Tepponen kertoi perhehoidon olevan nousussa ja Eksoten etsivän tiloja, joissa perhehoitoa voitaisiin toteuttaa. Parikkalasta toivottiin maakunnan pohjoispäähän perhehoitajakoulutusta. Tepposen mukaan koulutus on mahdollista järjestää, osallistujamäärä voisi olla esim. 15 ihmistä. Asia selvitetään.

Toivottiin, että Eksote olisi aktiivinen osapuoli turvaamaan välttämättömät ikäihmisten palvelut ja ottaisi asiakkaisiin yhteyttä, mikäli asiakas ei itse ymmärrä tai osaa pyytää palveluntarpeen arviointia. Esimerkkinä maaseudulla syrjässä mökeissään asuvat vanhukset.

Tuimala kertoi kuntakierroksella kotihoidon puhututtaneen eniten: palautetta oli tullut siitä ettei palvelua joko saada tai se viedään pois. Keskustelua herätti kotihoidon työntekijöiden kiire ja henkilöstön määrän riittämättömyys. Tepponen kertoi, että kotihoitoon on lisätty viime vuonna yli 20 työntekijää. Kotikuntoutuksessa työskentelee yli 30 fysio- tai toimintaterapeuttia. Hän toivoi aktiivista palautteenantoa, sillä muutosta ei voi tapahtua, jos asioiden ei tiedetä olevan huonosti. Ensin voi olla yhteydessä oman kunnan kotihoidon esimiehiin. Myös hoivajohtaja Taina Jaakoon (p. 040 828 3186) voi ottaa yhteyttä hoivapalveluihin liittyvissä asioissa.

Aija Tuimalan johdolla pohdittiin, perustettaisiinko jo ennen uudistusta pienempi ydinryhmä maakunnan vanhusneuvostoista, jolla tavata ja käydä valmistelun aikana vuoropuhelua, esimerkiksi neuvostojen puheenjohtajat voisivat muodostaa tällaisen ryhmän. Ajatus sai myönteisen vastaanoton.

3. Kuntien vanhusneuvostojen kuulumisia

Yhteenvedona voi todeta, että vanhusneuvostojen toiminta on kunnissa ollut hyvin aktiivista ja asioita on saatu aikaan. Alla on vain muutamia poimintoja kuulumisista.

- Lappeenranta: Aloitettiin syksyllä uudella kokoonpanolla. Tänä keväänä järjestetään seminaari, jossa puhujana tunnettu geriatri Harriet Finne-Soveri. Vanhusneuvoston aloitteista on mm. palkattu Lappeenrantaan ikääntyneiden liikuntaneuvoja sekä aulaemäntä keskussairaalaan. Tällä hetkellä työn alla liukuestekampanja: vanhusneuvosto on esittänyt, että tuhannelle yli 65-vuotiaille kustannetaan liukuesteet kengänpohjiin Perintökaarivaroista. Vanhusneuvosto antoi lausuntonsa uusimmasta talousarviosta ja kuntastrategiasta.
- Lemi: Vanhusneuvoston tavoitteena on tulevien parin vuoden aikana lisätä tietoisuutta perhehoidosta, Eksotesta ikääntyneiden perhehoidon vastaava Sari Lähteenmäki on käynyt puhumassa aiheesta vanhusneuvostolle. Lisäksi kunnan neljä kertaa vuodessa julkaistavaan esitteeseen liitetään vanhus- ja vammaisneuvoston esite ja levitetään näin tietoa neuvoston toiminnasta. Vanhusneuvosto jätti kannanoton Eksotelle Jäkäläkodin lakkauttamisesta, palvelusopimusneuvotteluita on käyty ja niitä jatketaan edelleen hyvässä hengessä. Neuvosto on tehnyt aloitteen yhteisen aukion tai pihapiirin rakentamisesta Lemille, pihapiiri voisi toteuttaa opinnäytetyönä ja tarkoituksena olisi mm. saada muutama ikäihmisille soveltuva liikuntalaite kaikkien käyttöön.
- Savitaipale: Suunnitteilla on helppolukuinen, selkeä opas ikääntyneille, jossa eri palveluntarjoajien yhteystietoja ja ohjeet, mihin ottaa Yhteyttä Eksoten palveluiden osalta.

Opas tulee 2-3 kertaa vuodessa ilmestyvän kuntatiedotteen keskiaukeamalle, josta se on helppo ottaa talteen. Savitaipaleella on perintörahoista tarjottu ohjattua kuntosalitoimintaa sellaisille henkilöille, jotka eivät salille yksin lähtisi. Sosiaalinen tilanne on koettu liikuntaakin tärkeämmäksi.

- Imatra: Seniorikortti on käytössä liikuntapalveluihin, ja nyt kehitteillä myös kulttuuripalveluihin.
- Parikkala: Vanhusneuvosto on mm. vierailut Iso Apu –palvelukeskuksessa ja senioriasumisyksikössä Lappeenrannassa ja ottanut kantaa kunnan sisäisen palveluliikenteen lisäämiseksi. Ikääntyneillä on pysyvä alennus kuntosalille, tällä hetkellä yhteensä 7 ikääntyneiden ryhmää.
- Ruokolahti: Vanhusneuvosto ja puheenjohtaja on vaihtunut, nyt opetellaan, kuunnellaan ja katsellaan.
- Rautjärvi: Myös Rautjärvellä toiminta on käynnistetty uudella kokoonpanolla, uusi pj ja sihteeri. Vanhusneuvoston aloitteesta liikunta- ja aistipuiston katokselle varattiin määrärahat vuodelle 2018.

3. Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

Lappeenranta tarjoutui pitämään seuraavan maakunnallisen vanhusneuvostojen kokouksen syksyllä 2018.

Kokous päätettiin klo 15.20.